

השבת רבי נחמן מברסלב

טוב להגיד ולשיר

נְחֵם נַחְמָן מְאוּמָן

לזכות לכל הישועות

סיפור

[מספר כוכבי אור - 1900ים נפלאים, א']

מעשה בעני אחד שהיה יושב בבית המדרש ולומד. פעם אחת בא חוזה בכוכבים שקורין (ראש ביט) אל העיר ורצו כל העיר אליו, והעני יושב בבית המדרש ולא הלך אליו. באתה אשתו אליו בתוך הבית המדרש, ולא מצאה שם שום אדם כי אם בעלה, כי כולם הלכו אל החוזה. וצעקה עליו: **אתה עני עצל רוע מזל מדוע אין אתה הולך אל החוזה בכוכבים?** ולא רצה לילך, והפצירה בו עוד, עד שהוכרח לילך אליו. ובא אל החוזה בכוכבים, ואמר לו שמזלו הוא שיהיה גנב.

ושב לבית המדרש אל לימודו, ובאתה אשתו ואמרה לו: **מה אמר לך?** אמר לה: **הוא אמר לי קבצן נשאר קבצן.** לערב בא לביתו ואכל סעודתו הגדולה, היינו חתיכת לחם. בתוך שהיה אוכל התחיל לשחוק מעט, ושאלה אותו אשתו: **מה אתה שוחק בודאי אתה יודע איזה דבר ואין אתה רוצה להגיד לי.** אמר לה: **לא, לא אמר לי כלום, סתם אני שוחק.** ואכל יותר, שוב שנית התחיל לשחוק, ושאלה אותו הנ"ל והשיב לה כנ"ל. בתוך כך נתמלא פיו שחוק ושחק מאד עד שיצא ריח מפיו. אמרה לו עוד: **ראה בודאי אתה יודע דבר!** אמר לה, שהחוזה בכוכבים אמר לו שמזלו הוא שיהיה גנב, השיבה שאינה רוצה שיהיה גנב, וטוב שנהיה עניים איך שיהיה כאשר יתן ה' ולא תהיה גנב.

אחר כך הגיע שבת מן הסתם היה להם כל השבת יפה כסדר דהינו חלה של לחם דגן ושאר הסדר כראוי. וישבו לאכול, והיה לו מן הסתם ארבע חמש בנות וחטפו זה מזה חתיכת לחם, כי גם הלחם הנ"ל לא היה לו די ספוקו. וענתה אשתו ואמרה: **רבנו של עולם, כבר נמאס לי מאד העניות, עד שהייתי רוצה שתהיה גנב ולא נסבול דוחק הזה.** והוכרח למלאות רצונה [יא גיוואלט און ניט גיוואלט אין פארט גאנגען] כן רצה ולא רצה ובכל זאת הלך, (וכן בכל פעם אמר רבינו בזה הלשון) והלך לגנוב וישב עצמו לילך לגנוב אל הנגיד הגדול שבעיר.

והלך לגנוב ומצא השומרים ישנים ואין שואל אותו כלל, והלך אל החנות, והיה המנועול פתוח כי כן היה מזלו, וכך הלך אל התיבה ומצא מנועול פתוח גם כן. ולקח לו ארבעה חמשה אדומים, רק כדי להתפרנס. והביא לאשתו ואמר לה: **ראי שמלאתי רצונך ותתפרנס מזה כי לא אוסיף עוד לגנוב.** השיבה לו כי בודאי גם היא אינה רוצה בזה רק שהוכרח לזה מחמת הדוחק.

אחר כך, פעם אחת, התחילה לצעוק עליו: **קבצן רוע מזל, היית בחנות מדוע לא לקחת לי על יופא [בגד עליון]! והוכרח לילך עוד לגנוב.** הלך אל החנות, ומצא שעומד שם גנב אחד

שנבטל עצמנו בבחינת ביטול אל האין סוף, ואז עושיך מה'נשמעי' נעשה, ונתגלה לנו מה שהיה נסתר מאתנו, וכן מדרגא לדרגא. ומי שהולך בדרך זה ומתייגע בכל פעם כראוי, אזי אשרי לו, ואזי אצלו מיעוט הירח הוא לטובה גדולה, כי דייקא על ידי זה זוכה למה שזוכה, אשרי לו, כי הירידה היא תכלית העליה, **לפום צערא אגרא.**

ובודאי כל מה שהאדם מוכרח להתייגע יותר ויותר בעבודת ה' מחמת מיעוט האור והחשכתו, בודאי הוא זוכה אחר כך לשכר כפול ומכופל, לקבל אור גדול ונפלא יותר ויותר. וזה גם כן בחינת מה שאמר משה רבנו, עליו השלום: **שמע ישראל, ה' אלקינו ה' אחד** - 'שמעי' ישראל דייקא, כי עכשיו מחמת מיעוט האור אי אפשר להכלל באמת ובשלמות באמונת אחדותו יתברך, שזה בחינת כלל התורה כולה, כי אם על ידי בחינת ה'נשמעי',

שזה בחינת 'שמע ישראל', דהיינו שצריכין לשמוע ולהבין ולדבק עצמנו היטב אליו יתברך, ולבטל עצמנו אל אור האין סוף בביטול גמור, ואז יכולין להמשיך על עצמו אחדותו ויחודו יתברך (הלכות מעקה ושמירת הנפש - הלכה ד', אותיות ו' ז').

צדיק

[מספר אוצר הידאה - צדיק - רכ"ג]

בודאי לאו כל אדם זוכה לשבר בשלמות את הגוף שהוא בחינת שמאל, ואזי הוא בודאי רחוק מדעת אמת בשלמות, ועל כן על כל פנים צריך להכיר את מקומו ולידע עצם ריחוקו מה' יתברך, ולבטל עצמו באמת להצדיק האמת שבדור, שזכה לשבר באמת את הגוף וכו', והוא יכול לתקן ולברר אותו גם כן, ולהדריכו בדרך ישרה ולהשיבו למקומו.

ואפילו צדיקים גמורים, לאו כולם זוכים לשבר בשלמות את הגוף שאחיותו מבחינת שמאל, ועל כן כולם צריכים לקבל זה מזה וזה מזה, עד שמקבלין כולם מהראש האמת שבכל דור ודור שהוא החד בדרא (היחיד שבדור), אשר זכה לנקודת האמת בתכלית, והוא יכול לקשר הכל לשרשו.

שמע ישראל אתה עובר ...
[ועיני במדרש: **אבדת את ה'נעשה" (על ידי חטא העגל) - שמרו את ה'נשמעי"'**]

[מספר אוצר הידאה - ידאה ועבודה, קס"ה]

קודם קטרוג הירח, היו שני המאורות שווים, כי חמה ולבנה הם בחינת תורה ותפלה, נגלה ונסתר. ובתחילה היו יכולים להשיג בנקל גם בחינת הנסתר, אך אחר קטרוג הירח, אמר לה ה' יתברך: **לכי ומעטי עצמך!** היינו שעיקר הפגם והמיעוט נוגע ביותר בבחינת הנגלה, שהוא בחינת לבנה, כי הנסתר גם מתחילה היה בבחינת נסתר, ועל כן אין הפגם נוגע בו כל כך; אדרבא, מגודל הסתרתו יכולין גם עכשיו לקבל מאורו, כמובן במקום אחר, שבעת הפגם יונקין דייקא מבחינת קדושה הנעלמת והנסתרת מאד, כי לשם אין מגיע הפגם כל כך.

אבל עיקר הפגם הוא בבחינת הנגלה, שהוא בחינת הלבנה, שנעלם ונחשך אורה מאד, עד שכל הנגלות קשה לנו להבין ולהשיג, וכל הנגלה נחשב נסתר מאתנו, ואי אפשר להשיג **כי אם על ידי גיעות רבות ועצומות**, שזה כלל עבודת ישראל, שעל ידי עבודתם הם ממלאים בכל פעם פגימת הלבנה, ונתגלה להם האור שהיה נעלם מהם.

ועל כן, אנו צריכין בכל פעם להתייגע ולחזור בכמה גיעות, ולבטל עצמנו ולדבק עצמנו לה' יתברך בביטול גמור, עד שזוכה להשיג זאת הבחינה שהיא נסתרת מאתנו, שהיא עתה אצלו בבחינת 'נשמעי'. כי שמיעה בלבא תליא [תלוי בלב], שהיא בחינת דבקות וביטול אל האין סוף, כי אי אפשר עתה להשיג שום דבר, כי אם על ידי גיעה גדולה בבחינת ביטול ממש אל האין סוף, על ידי רבוי תפלות ותחנונים, שכל זה הוא בחינת 'נשמעי', ועל ידי זה עושיך מה'נשמעי' נעשה, דהיינו מה שהיה נסתר אצלו לפי בחינתנו משיגין אותו, עד שנעשה אצלו בחינת נגלה, בחינת 'נעשה', וכן עולין אחר כך מדרגא לדרגא וכו', עד שזוכים הצדיקים למה שזוכים וכו'.

כי עכשיו יש הפסק גדול ומסך המבדיל הרבה בין דרגא לדרגא, שהוא בחינת החושך שנתהווה ממיעוט הירח, ועל כן צריכין שיהיה ירידה קודם לעליה ולהתייגע הרבה, עד שישבר הקליפה והחושך שבבחינת הירידה ולהפוך הירידה לעליה.

וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל, לענין השני כתרם של נעשה ונשמעי: **אבדת את ה'נעשה' שמרו את ה'נשמעי'; הדא הוא דכתיב: שמע ישראל אתה עובר וכו'.** היינו, שעל ידי חטא העגל אבדו את ה'נעשה', שהוא בחינת נגלה, כי גם הנגלה נעשה נסתר מאתנו, עד שאי אפשר לנו עתה לעשות שום דבר כי אם על ידי בחינת 'נשמעי', היינו להתייגע הרבה ולהתפלל ולהתחנן הרבה לה' יתברך, עד

חיי מוהר"ן

אמר [רבינו ז"ל]: אפילו כשאין יכולין לדבר בהתבודדות רק תיבת רבונו של עולם, גם כן טוב מאד. אמר שיכולין להכיר באחר אם יש לו התבודדות (סימן ת"מ).

עצות

[מספר לקוטי עצות - עצה, ג']

❖ על ידי פגם אמונת חכמים, אין לו עצה שלמה לעולם ותמיד הוא מסופק ועצתו חלוקה ואינו יודע לתת עצות בנפשו בשום דבר (עיין צדיק). (לקוטי מוהר"ן, סימן סא)

תפילה

[מספר לקוטי תפילות א' - תפילה ס"א]

גדול העצה ורב העלילה אשר ענינך פקוחות על כל דרכי בני אדם, ויודע ומבין מחשבותם וסודם, ומיד כל לוחציהם אתה גואלם ופודם. רחם עלי למען שמך, ועזרני לעשות רצונך והושיעני מהרה, ותקנני בעצה טובה מלפניך, וחנני מאתך דעה בינה והשכל, שאזכה לדעת לתת עצה לנפשי על כל דבר שבעולם, ותזכני לעצה שלמה תמיד, ולא אהיה מסופק לעולם על שום דבר, ולא תתחלק עצתי לשתיים, חס ושלים; ותשפיע עלי רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה'.

ותרחם עלי ותושיעני ותזכני לאמונת חכמים באמת כרצונך הטוב, ואזכה להאמין בכל החכמים האמתיים באמונה שלמה באמת ובלב שלם, ולא אסור מדבריהם ימין ושמאל. ועל ידי זה תזכני למשפט דקדושה שאזכה לשפוט עצמי באמת, ותוציא משפטי לאור.

ואזכה ללמוד תורתך הקדושה לשמה תמיד, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורתך באהבה, ותאיר עיני בתורתך, ותתן לי חכמה ובינה ודעת דקדושה להבין ולהשכיל מכל הלמודים שאזכה ללמוד בכל ספרי תורתך הקדושה, להבין ולהוציא מכולם משפטי הנהגות ישרות באמת, ולא אטה ולא אסור מן האמת ימין ושמאל, רק אזכה לכוון תמיד רצונך באמת, ולידע תמיד איך להתנהג בכל דבר על ידי למודי התורה הקדושה.

אכילה

[מספר אוצר היראה - אכילה - צ"ה]

על ידי שלמות האמונה זוכה שתהיה האכילה שלו בקדושה; וכן כל מה שמשבר תאוות אכילה שלו ביותר, על ידי תענית ומקדש אכילתו ביותר, כן זוכה יותר לשלמות האמונה.

אומן:

ראש השנה:

אצל הראש בני ישראל:

ובא העני להמלך, ואמר: **אני יודע מהגנבה**, אמר המלך שחפץ מאד לראות את הגנב, השיב: **אני הוא**, ונשקו המלך, ושאל לו: **איך גנבת**, וספר לו כל המעשה הנ"ל, ובקשו את הגנב והחזירו גם הבגד השני שהיה אצלו.

אמר המלך להעני: **עשה תחבולות השור הכומרים** הנ"ל כי **אני ברוגז עלי**, אמר: **כן אעשה**, וצוה העני לעשות לו זוג בגדים כמו שר הכומרים שלבוש בעת שעורך תפלתם, ושיצודו לו שרצי דגים הרבה (שקורין ראקיס), ושיתנו לו נרות הרבה, והלך ולבש עצמו בהבגדים הנ"ל, ודבק נר לכל שרץ ושרץ, והדליק הנרות הנ"ל, והניח השרצים הנ"ל לרוץ ולפרוח בתוך הבית תפלתו, והוא עמד על המקום שמעריכין שם, והתחיל לצעוק ונתקבצו ובאו כולם לשם, ובא גם הכומר הנ"ל ונבהל מאד כי ראה שלהבת וקול קורא ולא ידע מה זה. אמר הוא אל הכומר שנתגלה עבורו כי הוא רוצה להכניסו מיד אל גן עדן.

ונפל הכומר על פניו, ואמר לו העני שבטרים שיכנסו לגן עדן, הוא צריך לילך מקודם קצת אל הגהינם, ואחר כך יכניסו לגן עדן. וצוה להכומר שיכנס לתוך השק, ונכנס. הלך וקשר אותו ונשאו להמלך ותלאו לפני החצר המלך והודיעו. ויצאו העולם וראו אחד תלוי בשק ולא ידעו מה זה, והתחילו לזרוק בו אבנים וזרקו בו הרבה מאד עד שהכו אותו הכה ופצוה ושברו כל שניו. והכומר לא ידע מה זה אם זה הוא הגהינם שאמר לו שצריך לילך מקודם או זהו ערמה. אחר כך כשהכו אותו, אמר המלך להשליך אותו, והשליכו אותו, והתירו את השק ויצא משם בחרפה רבה.

[בנוסח אחר, שמעתי הסוף היה שהוליוכוהו לתליה כי סוף גנב לתליה, ובעת ההליכה הלך אחד (הבעל דבר) עם שק נעלים ואמר לו כל כך יגיעות יגעתי וכל כך נעלים קרעתי עד שהבאתיך לידי כך וכו'] (אמר המעתיק כי כן דרך הבעל דבר לפתות ואחר כך רייצט ער זיך [הוא מתגרר] כמובא בספורי מעשיות מענין הרב ובן יחיד וכו'): מה שמובא בשירות הר"ן שאמר (רבי נחמן) עם דבר אחד הצלחתי ועל ידי זה זכיתי למה שזכיתי, ואמר בזה הלשון: מיט איין זאך איז מיר געראטיין ולא נתפרש שם מהו הדבר, ושמעתי שאמר כי איתא בדברי המקובלים אשר אדם הראשון בעת שאכל מעץ הדעת טעמו כל הנשמות, אבל נשמתו הקדושה זכתה שלא טעמה כלל מעץ הדעת.

מכתב

[מספר אָבִי הַנַּחֵל ב' - מכתב רפ"ג]

הכוסף לשתות בצמא את דברי אמת דיבורי אמונה ויראת ה' הנובעים מהצדיק האמת נחל נובע מקור חכמה רבי נחמן מברסלב זצ"ל, מה מאד נעים לי חוזק מתניים ואמץ כח לחזור אל קדושת היהדות ומה נעים לי מאד צוף לשונך היוצא מלבך באמת לשון מדברת אמת. בטח בה' ועשו טוב ה' בתום יבקע כשחר אורכם.

למשיב נפש היה לי מכתבך אשר קיבלתי ביום שישי הקרוב וכן מכתב הקודם. מה מאד נעים לי צוף לשונך הצף לשון מדברת אמת מעומק הלב מעומק לבך, אשר בהם תשעשע נפשי בכל הדברים, אגילה ואשמחה מכל הון יקר, מכל מה שהיא רואה ומשגת תמיד... המוציא אותנו מכל הטעותים ומבוכות של כפירות ואמונות כוזביות ושורף ומכלה...

ושאל אותו: **מי אתה**, ואמר לו: **אני גנב**, וכן שאל הוא אותו ואמר גם כן שהוא גנב. אמר לו העני הנ"ל: **נשתתף עוד בגנבות אני בר מזל לזה**, ונתרצה לזה. אמר העני בדעתו: אם נגנוב כאן נעמיד עני את הבעל הבית כי אני לבדי הייתי גונב רק מה שהייתי צריך על יופא, אבל עכשיו יגנוב הרבה וישאר הבעל בית ריקם. ואמר להגנב: **למה לנו להפסיד את ישראל, טוב יותר שנלך לגנוב אצל עובדי כוכבים**.

ונתרצה לזה, ונתיישבו לילך לגנוב אצל המלך (שהיה דר בעיר הזאת), כי בודאי יוכל לגנוב שם כי מזלו כן, כנ"ל. ואמר הגנב: **טוב שנגנוב הזוג בגדים של המלך שהוא לבוש בהם בעת שמכתירין אותו, ובודאי יהיה די לנו לדורי דורות כי אני יודע היכן הם מונחים**. והסכים העני כי בודאי יוכל לגנובם כי מזלו כן, והלכו לשם והלכו לחדר הפנים מחדר ומצאו הבגדים והיה הכיסים של הבגדים יקר מאד, ולקחו אותם. אחר כך התחילו להתקוטט ביניהם כי היה בגד אחד גדול ובגד אחד קטן. הגנב אמר אשר לו מגיע הגדול כי הוא היה יודע מהם. והעני אמר אשר לו מגיע הגדול כי הוא הוא הבר מזל ובמזלו גנבם. אמר העני שילך לשאול את המלך. אמר הגנב: **איך אפשר**, אמר לו: **אף על פי כן אלך ואשאל אותו**. אמר הגנב: **אם תוכל זאת שתלך ותשאל את המלך אז אני בעצמי אתן לך את הבגד הגדול**.

הלך עמו אל המלך, והיה שוכב שם אצל המלך אחד שהיה מספר למלך מעשיות כדי שישן. ובאו ואחזו שניהם בהמטה של המלך שהיה ישן שם ונשאו המטה עם המלך לחדר אחד. בתוך כך הקיץ המלך וסבור שהוא על מקומו, והתחיל זה הגנב וספר לו המעשה הנ"ל משני גנבים הנ"ל, ושאל את המלך: **למי מגיע הבגד הגדול? חרה עליו המלך: מה אתה שואל אותי בודאי מגיע לעני כי במזלו גנבם**. טוב שתספר לי מעשה, וספר לו מעשה וישן המלך, עמדו ונשאו את המטה וחזרו אותו לחדר הראשון.

בבוקר, נודע שנגנוב בגדי מלך הנ"ל, וזכר המלך שהשוכב אצלו ספר לו המעשה הנ"ל, ושאל למי מגיע הבגד הגדול. ואמר שבודאי הוא יודע מהגנבה. והכו אותו ואמר שאינו יודע, והרבו להכות אותו ולענות אותו מאד, והוא טוען: **איני יודע**. שלח המלך אל שר הכומרים - הנקרא ארחיריגא - לשאול על המעשה הנ"ל, אם הוא אפשר שאף על פי כן לא גנבם האיש הנ"ל. ואמר הכומר שאפשר שלא ידע, ואמר הכומר שהוא שטות מהמלך שפסק שמגיע הבגד הגדול להעני, וחרה להמלך מאד על הכומר על שהוא מחזיקו לשוטה, והיה רוצה לעשות לו דבר ולא היה יכול.

והיו מחפשים מאד אחרי הגנבה, ולא מצאו. צוה המלך להכריז שכל מי שגנב יבוא ויודיע, כי בודאי לא יעשו לו שום דבר, כי חפץ המלך לידע איך אפשר לגנוב בגדים אלו, והיו מסבבים סבוב סבוב של אנשים והיו מספרים מזה. ובא העני הנ"ל ושאל אותם: **מה זה אתם מספרים?** והודיעו לו. ענה ואמר: **מה רעש, מי שגנב יחזיר, וצעקו עליו. וכן בא עוד ושאל וצעקו עליו: קבצן הלא אתה מחייב ראשך כי יאמרו עליך שאתה יודע מהגנבה**, אמר: **כן אני יודע מהגנבה**, אמרו לו: **אם אתה יודע לך ותגיד, אמר: אגיד**.